

Leiðin í Undirgrunds- málinum

Vit endurprenta ídag nökur av sjónarmiðum Javnaðarfloksins um loysn í Undirgrundsmálinum, so sum tey vórðu framborin í lögtinginum 20. august íár og prentað í Sosialinum 27. august, samstunds er endurgivið fulla orðaljóðið av brævinum frá Anker Jørgensen, har hesin boðar frá stuðli til hesi sjónarmið, verða tey framsett fyrri stjórnina av einum lögtingsmeirluta.

Grønlands skipan ella loysing

Teir siga í undirgrundsmálinum at vit bert hava valið ímillum eina grønlandska ráevnisskipan og loysing.

Grønlands ráevnisskipan merkir, at undirgrundsmál verða viðgjörd av føroysk-danskari nevnd við eins mongum danskum og føroyskum limum og við vetorætti til báðar partar.

Harafturat merkir hon eitt líkt býti av møguligum ágóða úr undirgrundini, at danir fyrst fáa endurgjald fyrri stuðulsveitingar sínar til Føroya og at møguligur ágóði harútyvir verður helvtarbyttur ímillum Danmark og Føroyar!

Hvat loysing merkir og ber í sær vita vit øll!

Føroya Javnaðarflokkur góðtekur hvørki loysing ella ráevnisskipan eftir grønlandskum myndri.

Vit vísa til málinum, sum Pauli Ellefsen og danskir stjórnarmenn seta okkum, burtur.

Sjálvandi finnst aðrir møguleikar í at velja. Tað funnst tað eftir heimsbardagan, hóast sambandsmenn og Knud Kristensen søgdu, at valið stóð ímillum loysing og stjórnaruppskotið. Annar møguleiki var í 1948 heimastýrisskipanin, sum javnaðarmenn longu í 1943 settu út í kortið við sínum »Vina« og frælsisbrævi.

Undirgrundsmálið er stórmál eins og ríkisráttarlaga skipanin var.

Ti er tað einaferð enn javnaðarflokkurin, sum

má vísa á gongda leið. Leið sum veitir okkum føroyingum fullar sémur uttan at seta danir út um ytstu gátt.

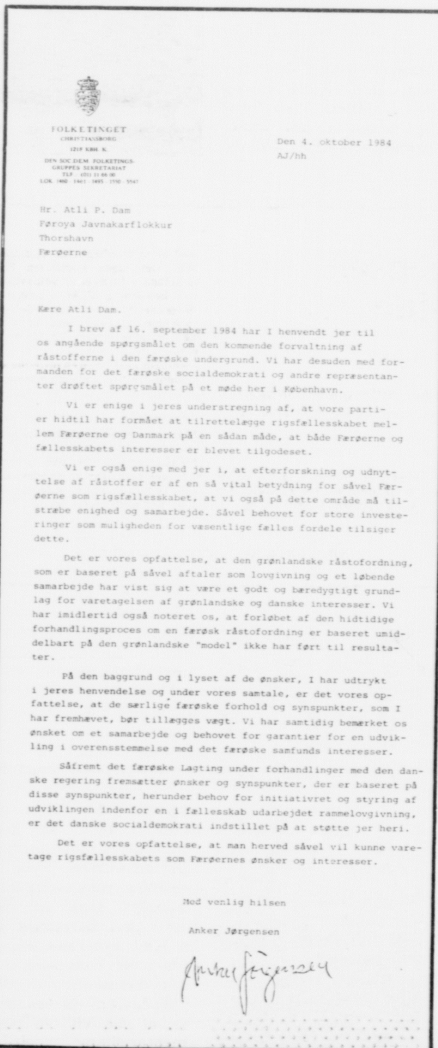
Vit skulu tí samráða okkum til avtalu við danir, sum veitir føroyingum avgerðarrætt viðvíkjandi tí sum skal henda við undirgrundini — ger málsókið Føroya Undirgrund til føroyskt sémál — hetta merkir, at vit hava rætt til at taka allar avgerðir um nær nakað skal setast í verk, hvat skal setast í verk, og hvussu hetta skal umsistast. Og umsitingina skulu vit sjálvir greiða so langt, vit orka.

Men avgerðirnar skulu takast við teim náttúrligu skyldum, vit hava móttvegis danskum-grønlandskum áhugamálum í hesi sök. Skyldum til at »forvalta« eisini út frá mest møguligum samfelagsgagnini innan samlaða ríkið.

Ti mugu danir og grønlandingar eiga ávís framhjárættindi fram um aðrar tjóðir.

Ríkið eigur framhjárættindi, m. a. sum niðanfyri tilskilað:

Ráevni, sum kunnu koma úr føroyskari undirgrund verða troytt, um tey nökta fleiri ferðir føroyskan teig. Í fægstu førum vil tað lona seg figgjarliga bert at framleiða til føroyska nýtslu. Til at fáa sín tørv nöktaðan saman við ella aftaná føroyingar mugu danir og grønlandingar eiga framhjárætt sum ríkisborgarar. Ríkið eigur framhjárætt tá føroyskur tørvur er nöktaður.

Til at umsita og vinna burturúr føroyskari undirgrund krevst hópur av i-løgum. Einkil land — tað veri seg Bretland, Noregi, Danmark, Saudi Arabia ella Kuwait — hevur enn orkað einsamalt at fremja neyðugar iløgur. Tey hava øll leitað út á alheims kapitalmarknaðin og til »multinationalu« feleðini eftir peningi, vitan, handaligheit og evnum til at fara undir setningarnar.

Tá føroysk almenn orka er troytt og tá føroysk privat orka er troytt, og vit saman — undir almennum eftirliti — hava stovnað okkara egna nationala felag til troytan av møguligum náttúruvirkidomi í undirgrundini, kunnu vit fyrst leita saman við almenna orku í Danmark og almenna orku í Grønlandi, síðan við privatan danskan og grønlandskan kapital, áðrenn vit fara út á alheims kapitalmarknaðin eftir restini.

Hesin kapitalur kemur allur at virka undir fyrirsæti av teirri umsiting, vit innan ríkið hava bygt upp við føroyingum á odda og undir endaligum føroyskum avgerðarrætti.

Ríkið hevur sostatt her ein ávísan framhjárætt. Framhjárætt til at fremja iløgur, tá føroyingar hava lagt tað til, sum teir orka.

Iløgur skulu rentast og vinningur skapast, og ein stóran part av hesum kunnu vit byta á lægri stæði enn stjórnarstæði, t. v. s. í teim felegum, sum skulu virka innan undirgrundsoðkið.

Tað verða so eftir møgulig avgjöld at taka støðu til, og hvørt ríkið av og á skal hava part av hesum avgjöldum má gerast ein samráðingarspurningur á sama hátt sum møgulig

tilskot frá danska ríkinum til okkara í lotuni er ein samráðingarspurningur.

Javnaðarflokkurin gongur ongandi við til at seta krónur og oyru upp á ríkisfelagsskapin, heldur ikki uppá undirgrundsspurningin, tí tá taka vit hugsjónarstæði undan ríkisfelagsskapinum og stevna beint ímóti loysingini.

Sambandsmenn stevna idag móti loysing í undirgrundsmálinum!!!

Tjóðveldismenn gera tað sama!!!

Bert javnaðarflokkurin visir á eina leið, sum ger ognarrættin týðningarlítlan, men avgerðarrættin altýðandi.

Hugsjóð tykkum eina grønlandska ráevnisskipan galdandi í Føroyum, har sambandsmenn eru umboðaðir í ráevnisnevndini. Teir ganga jú fegnir dansk orindi, og føroyskur avgerðarrættur var tá fokin. Slíkt kann bert bera loysing í sær sum frá líður.

Hugsjóð tykkum støðuna aftaná »loysing« tjóðveldismanna. Hvar er tá føroyska frælsið til at fremja avgerðir? Tað er fokið til amerikumen, russar ella teir »multinationalu«.

Leiðin er tí ein avtala, sum danir skulu og mugu ganga við til. Avtala sum leggur hesi viðurskifti púra greið. Sum púra greitt leggur avgerðarrættin til føroyingar uttan at felags áhugamál ríkisborgara verða slept uppá fjall.

Javnaðarflokkurin metir seg foran fyrri at tryggja okkum slíka avtalu.

Hon verður í anda heimastýrisslógarinnar.

Hon verður í tráð við ST-samtyktir.

Hon fær undirtøku og stuðul frá fremstu fólkarættarferðingum.